

DALYVAVIMO ES INSTITUCIJŲ, JŲ DARBO GRUPIŲ, KOMITETŲ POSĖDŽIUOSE IR SUSITIKIMUOSE SU ES INSTITUCIJŲ IR VALSTYBIŲ NARIŲ ATSTOVAIS ATASKAITOS FORMA

1. Posėdžio institucinė forma, vieta, laikas ir dalyviai:

Europos Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Europos Horizontas“ šešėlinis strateginės konfigūracijos komitetas „Klimatas, energetika ir judumas“ posėdis

Nuotolinis posėdis, 2020-11-13, 15:00-18:00 val.

Dr. Rolandas Urbonas, Lietuvos energetikos instituto direktoriaus pavaduotojas

2. Svarstytytas klausimas:

- 1) Posėdžio įžanginė dalis, naujienų apžvalga, darbotvarkės tvirtinimas.
- 2) 2020 m. rugsėjo 28 d. posėdžio protokolo tvirtinimas.
- 2) Diskusijos dėl Darbo programos 2-os versijos.
- 3) Europinės partnerystės – dabartinė situacija
- 4) Kiti klausimai.

3. Posėdžio eigos apibendrinimas:

Posėdžio pirmininkai (Patrick Child, DG RTD; Stefaan Vergote, DG KLIMA; Hand van Steen, DG ENER; Herald Ruijters, DG MOVE) pasveikino ekspertus susirinkusius į 4-ąją „Klimatas, energetika ir judumas“ E03662 ekspertų grupės „Europos Horizontas“ šešėlinio strateginės konfigūracijos komiteto posėdį ir apibūdino dabartines politikos iniciatyvas..

Kalbant apie 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą, Europos Komisija informavo grupę, kad derybose tarp Tarybos ir Parlamento susitarta dėl papildomų 4,6 mlrd. EUR dabartinėmis kainomis (4 EUR. mlrd. 2018 m. kainomis) programai „Horizontas Europai“. Šį susitarimą dar turi patvirtinti Taryba ir Europos Parlamentas.

Europos Komisijos nariai spalio pabaigoje susitiko dėl „Horizontas Europai“ misijų ir iš esmės patvirtino visas penkias siūlomas misijas. Tačiau jų pilnas parengiamąjį etapą įgyvendinimas atidėtas maždaug 3-6 mėnesiams (galbūt iki 12 mėnesių). Parengiamajame etape Europos Komisijos tarnybos parengs išsamų kiekvienos misijos įgyvendinimo planą, kuriame bus sudėliota misijos logika ir remtini veiksmai, investicijų strategija ir rodikliai. Parengiamieji veiksmai, iki 5 mln. EUR vienai misijai, taip pat bus įtraukti į atskirą programos „Horizontas Europa“ darbo programos dalį. Šie veiksmai padės pamatus misijoms ir padidins galimybes greitai padidinti investicijas pasibaigus parengiamajam etapui. Parengiamieji veiksmai bus pristatyti strateginei konfigūracijos grupei iki gruodžio mėn. Posėdžio diskusijai. Parengiamuoju etapu su valstybėmis narėmis bus konsultuojamasi. Su misijos valdybomis bus konsultuojamasi dėl įgyvendinimo planų rengimo. Parengiamąjį etapą pabaigoje Europos Komisija priims sprendimą dėl misijų perėjimo į visišką įgyvendinimo etapą.

Trečiojo šios grupės posėdžio (2020 m. rugsėjo 28 d.) protokolas priimtas be pakeitimų.

Europos Komisija atidžiai išanalizavo visas pastabas (virš 1000), įtraukė daugelį ir atsakė į daugumą jų. 2-oji darbo programos versija yra reikšmingas žingsnis į priekį, nes temoms buvo teikiama pirmenybė bei jų skaičius buvo sumažintas, atsižvelgiant į delegacijų atsiliepimus (kartu su kitais indėliais). Be to, 2-oje darbo programose versijoje 2-je kryptyje (Destination 2) atsirado tema „Piliečių ir suinteresuotųjų šalių dalyvavimas“ (įskaitant ir paramą nacionalinių kontaktinių asmenų tinklui) ir patikslintas įvadinis tekstas.

Europos Komisija atkreipė dėmesį į ribojančias sąlygas 2-ajai darbo programos versijai:

- Bendruomenių ir miestų veiklos pristabdyta, norint labiau suderinti su misija.
- Temų biudžetai neįtraukti, dėl vykstančių derybų dėl biudžeto.

Pakeistas darbo programų rengimo laikas leidžia gruodžio pradžioje surengti dar vieną posėdį, kuriame bus aptartas 3-ioji darbo programos versija, atsižvelgiant į delegacijų prašymus.

Europos Komisija pasidžiaugė prieš šį susitikimą vykusiais seminarais, nes jie suteikė gerą galimybę nuodugnioms teminėms diskusijoms.

Delegacijos pateikė šias pastabas:

- Ispanijos delegacija paprašė Europos Komisijos labiau apsvarstyti MVĮ pritraukimą ir dalyvavimą programoje (Italijos delegacija palaikė komentarus). Europos Komisija atsakė, kad daugelis temų turėtų būti tinkamos dalyvauti MVĮ.

- Italijos delegacija pakomentavo, kad dabartinė pandemijos krizė mažai atsispindi dabartinėje darbo programoje. Atsižvelgiant į svarbų krizės poveikį, ji turėtų būti labiau matoma.

- Vokietijos delegacija pasidomėjo Europos Komisijos vidaus programavimo procesais. Europos Komisija paaiškino, kad visa darbo programos rengimo veikla yra bendro kūrimo proceso, kuriame dalyvauja visi atitinkami Europos Komisijos politikos generaliniai direktoratai, rezultatas. Todėl temos atspindi daugelio Europos Komisijos tarnybų tikslus ir interesus.

- Ispanijos delegacija pareiškė, kad biudžetas kitiems veiksmams (veikloms, kurios neįgyvendinamos skelbiant kvietimus teikti paraiškas) turėtų būti kuo mažesnis.

- Austrijos delegacija paklausė, ar tematiniai seminarai bus tęsiami ir atitinkamiems programos „Horizontas Europai“ komitetams. Europos Komisija išreiškė pasitenkinimą šia darbo forma vykdant išsamias temines diskusijas ir yra pasirengusi tai tęsti.

1-oji kryptis (Destination 1):

- Ispanijos delegacija paprašė Europos Komisijos labiau paaiškinti 5 ir 6 klasterių veiklos skirtumus ir labiau įtraukti galutinius vartotojus į klimato tematikas.

2-oji kryptis (Destination 2):

- Dėl veiklų derinimo tarp 5-o klasterio ir misijų Europos Komisija pabrėžė, kad dabartinėje situacijoje, pasirengimo etapas yra naudingas žingsnis užtikrinant, kad misijos pasiektų maksimalų poveikį. Siekdama suderinti bendruomenių ir miestų integravimą į 5-ą klasterį Europos Komisija lauks kol paaiškės misijos apimtis ir įgyvendinimas. Europos Komisija tikisi, kad ateinantį pavasarį grįš prie 5 klasterio programų komiteto sudėties, kad aptartų bendrą situaciją ir geriausias tolesnio sprendimo galimybes. Didžioji dalis bendruomenėms ir miestams skirtos veiklų bus integruota atnaujinant darbo programą 2021 m. ir finansuojama iš biudžeto rezervo, skirto misijoms finansuoti. Pirmojoje darbo programoje, kuri bus priimta 2021 m. pavasarį, bus įtraukta tik labai nedaug su miestais susijusių veiklų.

- Ispanijos delegacija pasisakė už tai, kad veiklos miestams ir bendruomenėms jau turėtų būti įtraukta į artimiausių metų darbo programą, net jei yra rizika, kad jos sutaps su misijos veikla. Europos Komisija nesutiko su šia pozicija ir atsakė, kad nedidelis vėlavimas yra geriau nei nenuoseklus finansavimas.

- Ispanijos delegacija pabrėžė, kad 5 klasterio programos komiteto sudėtis turėtų vadovauti teminėms diskusijoms dėl tematikos bendruomenės ir miestai. Italijos delegacija paklausė dėl valstybių narių dalyvavimo derinimo diskusijose. Europos Komisija atsakė, kad delegacijos bus visapusiškai įtrauktos į misijos ir su misija susijusios veiklos diskusiją. Europos Komisija yra suinteresuota, kad valstybės narės / asocijuotos šalys matytų misijas kaip bendrą veiklą, kuri gali būti tik sėkminga, jei visi veikėjai sujungs jėgas.

- Graikijos delegacija paklausė, ar regionai yra įtraukti į bendruomenių ir miestų tematiką. Terminas „regionas“ daugelyje šalių vartojamas skirtingai, todėl Europos Komisija turėtų paaiškinti savo terminologiją.

- Italijos delegacija pasisakė už tai, kad būtų tinkamai naudojami „proveržio technologijų“ srities išteklių.

- Kalbant apie „piliečių ir suinteresuotųjų šalių dalyvavimą“, Ispanijos delegacija pasiūlė perimti „judumo kaip teisės“ koncepciją. Prancūzijos delegacija pakomentavo, kad šiuo metu šioje srityje daugiausia dėmesio skiriama bendruomenėms, ir paprašė daugiau dėmesio skirti aiškiam poveikiui ir tikslams.

- Danijos delegacija pakomentavo, kad turėtų būti padidintas nacionalinių kontaktinių asmenų tinklo biudžetas. Programoje „Horizontas 2020“ nacionalinių kontaktinių asmenų tinklo biudžetas buvo

toks pat, nors 5 klasterio apimtis yra ženkliai didesnė nei „Horizonto 2020“. Europos Komisija atsakė, kad siūlomas biudžetas atitinka bendrą požiūrį, kuris buvo pateiktas strateginei programos grupei.

3-oji kryptis (Destination 3):

- Ispanijos delegacija pakomentavo, kad kalbant apie koncentruotą saulės energiją (CSP) tik dvi programos temos tam skirtos. Todėl paprašė Europos Komisijos grąžinti RES-36 temą (Kreipimasi palaikė Graikijos delegacija).

- Ispanijos delegacija taip pat pasisakė už tai, kad būtų grąžinta RES-64 temą („Atsinaujinančios energijos įtraukimas į MVI gamybos pramonę“), o Italijos delegacija paprašė Europos Komisijos sugrąžinti RES-42 temą („Vėjo energetikos sujungimas su elektros energija į „X“).

5-oji kryptis (Destination 5):

- Ispanijos delegacija teigė, kad reikia išlaikyti kelių transporto infrastruktūros temas. Graikijos delegacija pakomentavo, kad 2ZERO temos kartais yra labai sudėtingos ir neatitinka numatyto biudžeto.

- Ispanijos delegacija pažymėjo, kad jokia tema (vandens transporto kryptyje) apie gamybą nėra įtraukta, nepaisant jos svarbos (Prancūzijos delegacija tam pritarė). Europos Komisija atsakė, kad viena iš įtrauktų temų yra iš dalies atitinkanti, tačiau taip pat nurodė 4 klasterio veiklas ir tai, kad netrukus bus pradėti vykdyti programos „Horizonto 2020“ projektai susiję su laivų statyklomis.

- Airijos delegacija atkreipė dėmesį į tai, kad jūrų / povandeninio triukšmo srityje jokia veikla nenumatyta, ir paklausė, ar šis klausimas bus sprendžiamas vykdant misiją „Starfish“. Europos Komisija atsakė, kad dar nėra nuspręsta „Starfish“ misijos apimtis.

- Kalbant apie aviaciją, Prancūzijos delegacija paprašė Europos Komisijos aviacijos tematikoje darbo programoje neapsiriboti žemų TPL tyrimais.

6-oji kryptis (Destination 6):

- Ispanijos delegacija komentavo, kad svarbu skatinti telekomunikacijų operatorių dalyvavimą (ypač CCAM-06 temoje).

- Ispanijos, Prancūzijos, Austrijos Bulgarijos delegacijos (palaikomos Airijos, Lenkijos ir Graikijos delegacijų) pareiškė palaikančios MSTs-10 temas apie transporto infrastruktūrą grąžinimą.

Europinės partnerystės. Europos Komisija pateikė dabartinę padėtį rengiantis įvairioms Europos partnerystėms, kurios bus remiamos 5-ame klasteryje.

Europos Komisija paaiškino, kad teisinėje bazėje nustatyta viršutinė partnerystės biudžeto riba taikoma visam 2 ramsčio (pillar) biudžetui, o ne atskiriems klasteriams (t. y. kai kuriuose klasteriuose partnerystėms gali būti skirta daugiau nei 50% klasterio biudžeto). Tai apima visas tris partnerystės rūšis (bendrai finansuojamos, programuojamos, institucinės).

Austrijos delegacija teiravosi, ar „Miesto pereinamojo laikotarpio“ partnerystė (Driving Urban Transition Partnership) remis miestų misiją, ar ji gali „laisviau“ nustatyti savo darbotvarkę. Europos Komisija atsakė, kad dabartiniame temos tekste nėra kalbama apie miestų misiją, tačiau „Miesto pereinamojo laikotarpio“ partnerystė (Driving Urban Transition Partnership) tikrai gali prisidėti prie misijos tikslų. Europos Komisija glaudžiai dalyvaus diskusijose kaip skirtingi instrumentai padėtų siekti bendrų tikslų.

Švedijos delegacija paprašė Europos Komisijos pateikti apžvalgą, kaip valstybės narės gali dalyvauti rengiant ir įgyvendinant partnerystes. Europos Komisija sutiko parengti tokią apžvalgą.

4. Posėdžio sprendimai, kito posėdžio data:

Planuojamas kitas komiteto posėdis – 2020 m. gruodžio mėn.

5. Pasiūlymai dėl tolesnių Lietuvos veiksmų:

Posėdžio pobūdis nereikalavo konkrečių veiksmų šalių narių atžvilgiu, todėl numatoma skleisti informaciją gautą posėdžio metu ir paskatinti suinteresuotus asmenis labiau domėtis vykstančiais procesais ir dalyvauti renginiuose.

6. Pridedama informacija (posėdžio darbotvarkė, išdalyta medžiaga, nuorodos):

Posėdžio darbotvarkė, informacinė medžiaga, prezentacija.

7. Tiesioginis ataskaitos rengėjas (vardas ir pavardė, institucija, pareigos, telefono numeris, elektroninio pašto adresas):

dr. Rolandas Urbonas, Lietuvos energetikos institutas. Direktoriaus pavaduotojas, 8 37 401832;
Rolandas.Urbonas@lei.lt

